

Planprogram

Kommuneplanens samfunnsdel

2025 – 2037

Vedtatt 10.06.25

NOME
KOMMUNE

Innhold

1 OM PLANPROGRAM.....	2
2 HVA ER KOMMUNEPLANEN	2
Hvorfor har vi en kommuneplan?	2
Nome kommunes gjeldende samfunnsdel	1
3 FØRINGER.....	1
Nasjonale føringer.....	1
Regionale føringer.....	1
Kommunale føringer fra planstrategien.....	2
4 FORMÅL.....	3
5 ORGANISERING	3
6 FREMDRIFTSPLAN	3
7 MEDVIRKNING OG KUNNSKAP.....	4

1 OM PLANPROGRAM

Dette planprogrammet legger rammer for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel i Nome kommune.

Planprogrammet skal i tråd med plan- og bygningsloven kapittel 4 redegjøre for hva som er formålet med planarbeidet. Dette planprogrammet viser:

- Føringer og formål
- Organisering av planarbeidet
- Fremdriftsplan med frister
- Hvilke konkrete tema planen skal vurdere.
- Hvordan medvirkningen skal skje og med hvem.
- Hvilken kunnskap vi trenger

2 HVA ER KOMMUNEPLANEN

Alle kommuner skal ha en kommuneplan; bestående av en samfunnsdel og en arealdel. Kommuneplanen gjelder for en 12- års periode og er kommunens overordnende styringsdokument for samfunnsutvikling og arealbruk.

Hvorfor har vi en kommuneplan?

Kommunen er et selvstendig, folkevalgt og selvstyrt organ med mange hatter; vi skal levere velferdstjenester delegert av staten, drifte lokal infrastruktur og være samfunnsutvikler. De fleste av kommunens oppgaver er lovpålagte. Samtidig går enkelte ansvarsområder ut over de oppgaver som kommunene er pålagt å utføre. Det enkelte kommunestyre har handlingsrom til å avgjøre hvordan kommunen løser sine oppgaver, innenfor rammene av den statlige styringen og de ansvarsområder som ikke er pålagt.

Kommuneplanens samfunnsdel er styringsverktøyet kommunestyret skal bruke til å sette retning og mål for arbeidet, slik at handlingsrommet brukes til å styre kommunen mot en villet samfunnsutvikling. For at samfunnsdelen skal være politisk relevant og nyttig styringsverktøy bør det være mål- og handlingsrettet og peker ut noen prioriterte satsingsområder.

Dette betyr at dokumentet ikke bør være en uttømmende liste over kommunens arbeidsoppgaver, men en omforent retning for hva som skal prioriteres de neste 12 årene.

Mål og strategier i samfunnsdelen følges opp gjennom konkrete tiltak i handlings- og økonomiplanen som har et fireårsperspektiv, men rulleres årlig. Kommuneplanens arealdel består av planbeskrivelse, kart og bestemmelser. Plankartet angir arealbruk, og bestemmelsene gir rammer og betingelser for arealbruken, påfølgende regulering av områder og bygging i kommunen.

Nome kommunes gjeldende samfunnsdel

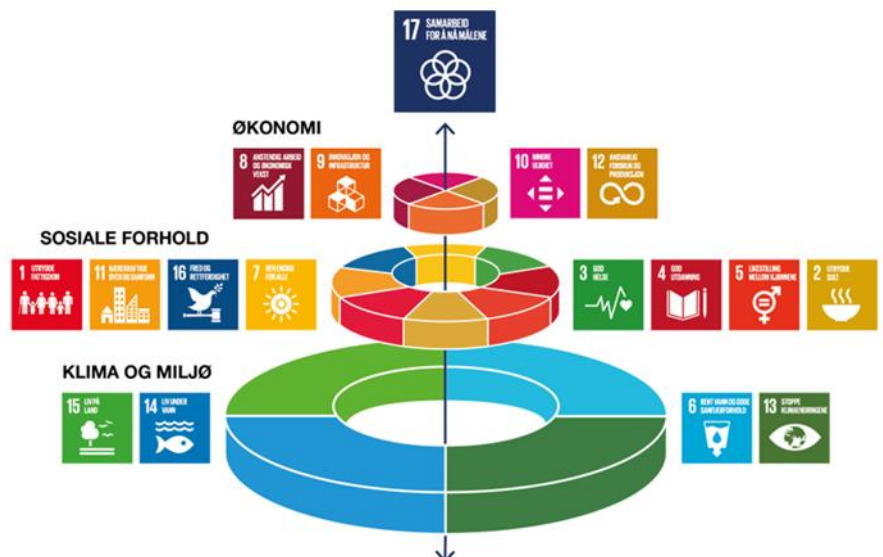
Nome kommune sin gjeldende samfunnsdel ble vedtatt i 2019. Den bygger på FNs bærekraftsmål, nasjonale retningslinjer, regionale føringer og lokalt kunnskapsgrunnlag. Samfunnsdelen peker ut prioriterte satsningsområder, mål og strategier og har vært styrende for kommunens andre planer og strategier.

3 FØRINGER

Nasjonale føringer

Det er plan- og bygningsloven som er retningsgivende for innhold og prosess når kommunen lager ny eller reviderer eksisterende kommuneplan. Alle planer som utarbeides etter plan- og bygningsloven skal fremme lovens formål om bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Det går fram av plan- og bygningsloven paragraf 3-5 og 6-1. Forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer i fylkeskommunene og kommunene, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Forventingsdokumentet beskriver at Norge har gode forutsetninger for å nå mange av bærekraftsmålene innen 2030. Vi har likevel utfordringer med å nå målene om reduserte klimagassutslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet. Dette er utfordringer som fylkeskommunene og kommunene må bidra til å løse gjennom planleggingen.

Kommunene står i tillegg overfor betydelige samfunnsutfordringer, inkludert en aldrende befolkning som vil kreve mer omsorg og en mangel på arbeidskraft i ulike kommunale tjenester. For å oppnå bærekraftsmålene må disse utfordringene håndteres, samtidig som vi tilpasser oss et klima i endring som vil påvirke både naturen og samfunnet. Raskere endringer og omveltninger, som et økt behov for å bosette flyktninger, kan også kreve større beredskap og fleksibilitet i planleggingen.

Regionale føringer

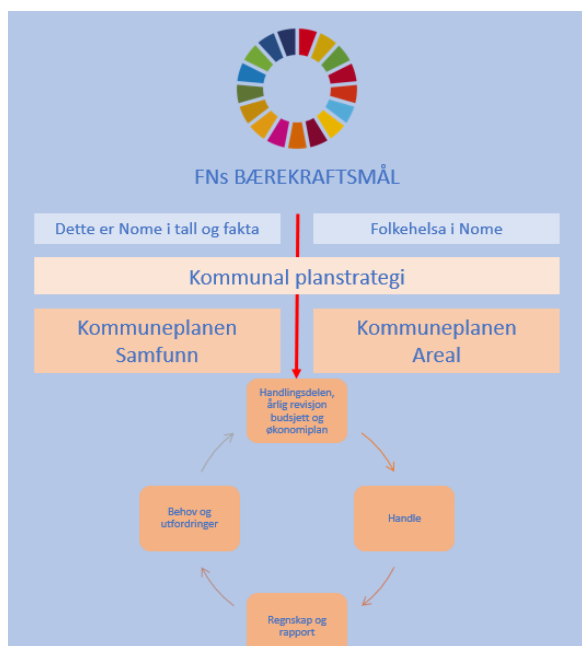
Telemark fylkeskommune vedtok i desember 2024 Telemarksplanen. Hovedtemaene i den vedtatte Telemarksplanen for 2024-2028 inkluderer sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft under hovedoverskriftene; Inkluderende Telemark, Skapende Telemark og Naturrike Telemark. Planen setter søkelys på å utvikle Telemark til et godt sted å bo, ved å adressere de viktigste regionale utviklingstrekkene og utfordringene, og ved å definere ønsket samfunnsutvikling. Telemarksplanen 2024 - 2028 er fylkeskommunens overordnede styringsdokument og beskriver den ønskede retningen for samfunnsutviklingen i Telemark.

Et av hovedpunktene i Telemarksplanen er samarbeid for å nå målene. Her ønsker Telemarks fylkeskommune å jobbe sammen med kommuner og andre viktige aktører for å løse de store samfunnsutfordringene. Fylkeskommunen har allerede opprettet flere partnerskap og nettverk og vurderer fortløpende behov for flere. Det er naturlig at Nome kommune deltar der vi har sammenfallende interesser eller utstrakt samarbeid med Telemark fylkeskommune om mål og satsninger. Nome kommune sin planstrategi er bygd opp etter samme mal som Telemarksplanen, og det er naturlig at Nome kommune ser til regionale planer og strategier for å løse lokale utfordringer.

Kommunale føringer fra planstrategien

Kommunen skal hvert fjerde år utarbeide og vedta en planstrategi for inneværende valgperiode. Planstrategien beskriver kommunens utfordringsbilde og vurderer om vi som kommune har riktige styringsdokumenter for å møte utfordringene og få til ønsket samfunnsutvikling, og hva vi eventuelt mangler av planer. 1. oktober 2024 vedtok Kommunestyret «Kommunal planstrategi 2024-2027».

Det er gjennom planstrategien vedtatt at det skal gjennomføre en revisjon av samfunnsdelen. Revisjonen skal bidra til tydeligere mål og strategier for løpende tjenesteproduksjon. Kommunal planstrategi for Nome i perioden har to hovedfokus: Redusere planmengden og handle. Dette innebærer at kommunen skal innarbeide overordna og sektorovergripende planlegging i kommuneplanens samfunnsdel. Kommunen skal planlegge så mye som nødvendig og så lite som mulig. Kommunen jobber kontinuerlig med god virksomhetsstyring og ønsker å effektivisere de årlige kommunale planprosessene, gjennomføring av tiltak og rapportering. Det vil bli behov for å se på ny grenseoppgang mellom samfunnsdel og handlingsdel og økonomiplan som del av dette arbeidet. I planstrategien påpekes behovet for å effektivisere hvordan kommunen løser planoppgaver.

Kommunestyret har vedtatt at samfunnsdelen skal revideres. Arealdelen skal revideres når samfunnsdelen med arealstrategi og vurdering av øvrige planbehov er vedtatt. For å planlegge godt må kommunen til enhver tid ha oppdatert kunnskapsgrunnlag. Dette ligger på [kommunens hjemmeside](#) og oppdateres etter hvert som kommunen oppdager nye behov. Planstartegien peker også på tema for revisjonen (hvilke områder skal vi planlegge for), og fokusområder (hvilke virkemidler har vi som vi kan planlegge tiltak rundt).

Tema for revisjonen:

Folkehelse
Bærekraft
Klima og miljø
Oppvekst
Helse og omsorg
Samfunnsutvikling
Ruspolitikk

Fokusområder:

Det vi produserer (tjenester)
Det vi organiserer (kompetanse, arbeidsgiver, organisasjonsstruktur og samarbeid)
Det vi eier (IKS, AS, stiftelser, formålsbygg, infrastruktur og løsøre)
Det vi forteller (omdømmet vi bygger gjennom menneskemøter, internmøter, egenprodusert og mediert informasjon)
Det vi forvalter (lovverket gjennom saksbehandling, arealforvaltning og vedtak)
Det vi bestemmer (strategier, planer, arealbruk og bestemmelser)

4 FORMÅL

Formålet med revisjon av samfunnsdelen er å sikre at kommuneplanens samfunnsdel er oppdatert, relevant og godt administrativt og politisk styringsdokument for å ta kommunen i ønsket retning.

Planstrategien peker på utfordringer og retningsvalg innenfor de tre bærekraftsdimensjonene; sosial bærekraft, økonomisk bærekraft og miljømessig bærekraft. Det er naturlig at samfunnsdelen inndeles i disse tre hovedtemaene, med påfølgende strategier og mål. Under tema tre skal særskilt nye strategier for fornybar energiproduksjon, en gjennomgang og vurdering av næringsareal med tydelig fokus på infrastruktur, samt planvask av tidligere arealformål der det ikke har skjedd ønsket utvikling ha fokus. Områdeplan for Fensfeltet grønn mineralpark, forutsetter et politisk vedtak, men evt plassering av denne vil være viktig for annen arealbruk i kommunen.

5 ORGANISERING

Prosjekteier: Kommunedirektøren

Prosjektansvarlig: Kommunalsjef for Samfunnsutvikling

Administrativ styringsgruppe: Kommunedirektørens ledergruppe

Politisk referansegruppe: Formannskapet

6 FREMDRIFTSPLAN

Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel igangsettes januar 2025 og forventes vedtatt september 2026, gitt følgende fremdrift:

[illegible]

7 MEDVIRKNING OG KUNNSKAP

For å få en best mulig kommuneplan, er det viktig å involvere. Medvirkning er derfor et lovkrav i plan- og bygningsloven, for å legge til rette for at innbyggere, frivilligheten, næringsliv og andre interessenter kan være med på å peke retning for hvilke oppgaver kommunen skal prioritere og hvordan de skal løses.

Hvordan skal vi jobbe med medvirkning i denne revisjonen?

Da forrige samfunnsdel ble vedtatt i 2019, var det resultat av brede medvirkningsprosesser. Vi vil denne revisjonen sette søkelys på å velge ut de fora og metoder som antas å være mest hensiktsmessig for å nå interessenter for de ulike temaene som skal belyses slik at vi oppnår både bedre kunnskap og får til best mulig medvirkning.

Kommunalområdene vil medvirke til alle temaområder. Ut over dette vil de faste rådene ha medvirkningsprosesser med tema/verksted i egne møter. Det er viktig å forstå behov for det vi skal finne gode løsninger for. I planprosesser er derfor medvirkning en viktig kilde til ny kunnskap og en god mulighet for å koordinere og finne frem til gode løsninger.

For kunnskapsinnhenting til kommunal planstrategi har Nome kommune opprettet egen side på kommunens hjemmeside som heter [Nome i tall og fakta](#).

Tabellen under viser de tre hovedtema med vedtatte utfordringer og strategier fra planstrategien. Det er her satt søkelys på ytterligere kunnskapsbehov og hvilke grupper/interesenter som det er viktig å få til medvirkning fra.

Medvirkningen vil skje gjennom åpne temamøter – med verksted eller i form av 1 til 1 møter med viktige bidragsyttere. Der det er hensiktsmessig kan andre metoder også tas i bruk.

Tema 1 - Sosial bærekraft: Inkludering og like muligheter

Utfordring	Strategi	Behov for ytterligere kunnskap om utfordringsbilde?	Medvirkning – hvem
Nome må ha trygge og inkluderende lokalsamfunn med riktige boliger. Sentrum må være et attraktivt bosted for de som trenger nærhet til tjenester og sosialt samvær uten å være avhengig av bilen.	Kommunen skal bruke virkemiddelapparatet sitt på en slik måte at kommunen er en aktiv boligaktør som samtidig bygger gode uterom i sentrum enten alene eller i samarbeid med private.	Ta opp kunnskapsgrunnlag fra arbeidet med Nome - nært og godt å bo. Hva slags boliger har vi behov for? Hvor mange boliger bør vi planlegge for? Ved stor vekst (Fensfeltet) – hva betyr det for kapasitet i skoler og barnehager?	NI (tilrettelegge for boliger i tidligfase) Boligteamet i kommunen Handelsforeningene Frivillig lag og organisasjoner
Rus og mental uhelse ødelegger liv og skaper utfordringer for de kommunale tjenestene.	Alle ansatte i kommunen skal være oppmerksomme og vite hvordan de skal reagere slik at problematiske forhold kan fanges opp på et tidlig stadium og	Utfordringebildet	Skolene, vgs og ungdomsråd Interessegrupper

	formidles til kommunens virkemiddelapparat for å sikre tidlig innsats.		
For stor andel faller utenfor arbeid og utdanning.	Styrke arbeidet med tidlig innsats og laget rundt barn og unge. Ta i bruk eksisterende verktøy og finne nye måter å samhandle med relevante aktører.	Statestikk om utenforskap fra NAV Statestikk fra Udir	NAV Nome vgs USN Næringslivet
Flere eldre endrer forsørgerbrøken. (Det vil si at det blir færre yrkesaktive per personer over 65 år.)	Legge til rette for et aldersvennlig samfunn.	Oppdatert kunnskapsgrunnlag fra Telemarksforskning	Frivillige lag og foreninger Arbeidstakerorganisasjonene
For høy andel barn og unge har utrygge oppvekstvilkår.	Kommunen har fokus på tidlig innsats og lavterskel tiltak.	Prosjektet «Laget rundt barn og unge», vil gi nyttig kunnskap om samhandling og tjenesteutvikling	Frivillige lag og organisasjoner USN

Overordna strategi/nøkkel: Tidlig innsats og forebygging, samt aktiv tilrettelegging for riktige sentrumsboliger og sentrumsutvikling er Nomes nøkkel for en sosial og miljømessig bærekraftig utvikling.

Tema 2 - Økonomisk bærekraft: Nome i vekst

Utfordring	Strategi	Behov for ytterligere kunnskap om utfordringsbilde?	Medvirkning – hvem
Nome må være attraktiv for ny næring slik at det kan bli flere arbeidsplasser og mindre utenforskap.	Næringsareal skal konsentreres rundt hovedtransportbåndet og kommunal infrastruktur		MTNU NI Handelsforeningene
Hvis det blir mineralutvinning fra Fensfeltet, vil det bety en stor omveltning for kommunen i alle deler av samfunnet.	Kommunen skal fortsatt ha kontroll på prosessen og kommunestyret skal vurdere alle milepæler. Arbeidet med Fensfeltet skal være tverretattlig slik at alle tjenesteområdene er kjent med hvilke utfordringer de kan møte.	Fensprosessen og resultat av utredningene	Kommunalområdene
Mangel på kompetent arbeidskraft.	Beholde, rekruttere og utvikle kompetanse i organisasjonen.		Arbeidstakerorganisasjonene Nome vgs USN

Strammere kommuneøkonomi.	Handle nå og planlegge langsiktig.		
Planleggingen må være effektiv for å sikre bærekraftig utvikling i kommunen.	Kommuneorganisasjonen skal være i stand til å gjennomføre effektive tiltak og planstrukturen skal være bygget opp på en måte som både er mulig å håndtere og som gir ønsket resultat.		
Kommunen må legge til rette for fornybar energiproduksjon og grønn verdiskaping.	Nome kommune skal være en aktiv arealplanlegger med klare og presise krav og prioriteringer etter prinsippet om minst mulig negative konsekvenser og mest mulig positive ringvirkninger.	Kartanalyse over områder som egner seg til ulike former av energiproduksjon	NI MTNU Handelsforeningene
Kommunen må bruke kultur som en drivkraft for samfunnsutvikling.	Gjennom samarbeid i programmet Lykill videreutvikle et inkluderende og levende lokalsamfunn gjennom et mangfoldig kultur- og idrettstilbud, drevet av frivillighet, fellesskap og bolyst.		Sparebankstiftelsen Nome Lykill nettverket Frivillige lag og organisasjoner

Overordna strategi/nøkkel: Aktiv tilrettelegging for riktige næringsareal og grønn arbeidsplassvekst langs hovedtransportbåndet er Nomes nøkkel for økonomisk og miljømessig bærekraftig utvikling.

Tema 3 - Miljømessig bærekraft: God klima-, miljø- og naturressursforvaltning

Utfordring	Strategi	Behov for ytterligere kunnskap om utfordringsbilde?	Medvirkning – hvem
Nome har få attraktive næringsareal og boligområder.	Kommunen vurderer ny arealbruk etter at kommunen har vedtatt arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel. Arealformål endres når det gir mest mulig positive		NI MTNU Handelsforeningene Nome næringsforum

	ringvirkninger for Nome-samfunnet som helhet, og minst mulig negative konsekvenser for natur, miljø og samfunn.		
Kommunen har regulert næringsareal som ligger utenfor de mest brukte transporttraseene og som enten ikke er tilkoblet kommunal infrastruktur eller hvor slik tilkobling vil bli veldig ressurskrevende.	Næringsområder konsentreres til hovedtransportbåndet og i områder hvor kommunal infrastruktur kan etableres på en effektiv måte slik at det kommer flere til gode.		NI MTNU Handelsforeningene Nome næringsforum
Nome må planlegge for et trygt og grønt samfunn.	Kommunen skal revidere kommuneplanens arealdel i kommende periode, med oppstart etter at det er avklart om og i så fall hvor det blir etablert næringsområde for mineralutvinning og annen areal- og energikrevende næring.		NI MTNU Handelsforeningene Nome næringsforum Miljøorganisasjonene
Nome må redusere tap av karbonlagre og natur, men samtidig ha riktige arealer tilgjengelig.	Kommunen endrer ikke arealformål før kommuneplanen er revidert og det er gjort en helhetlig vurdering av hvilket alternativ som gir mest mulig positive ringvirkninger for Nome-samfunnet og minst mulig negative konsekvenser for natur, miljø og samfunn.		NI MTNU Handelsforeningene Nome næringsforum Miljøorganisasjonene
Nome kommune står overfor utfordringer knyttet til aldrende infrastruktur, økt etterspørsel etter vann til bolig- og næringsutvikling, samt behovet for å beskytte drikkevannskilder mot forurensning og klimaendringer.	Kommunen skal etablere hovedplan for vann og avløp der det inkluderes kartlegging og risikovurderinger av eksisterende vannkilder og distribusjonssystemer. Eableres mål for vannkvalitet og leveringssikkerhet i tråd med drikkevannsforskriften. Planlegge for alternative vannforsyningsløsninger ved svikt.		Driftsassistansen

	Inkludere tiltak for klimatilpasning og fornyelse av infrastruktur i investeringsplaner		
--	---	--	--

Overordna strategi/nøkkel: Riktig arealbruk som gir mest mulig positive ringvirkninger og minst mulig negative konsekvenser er Nomes nøkkel til å lykkes med en sosial, økonomisk og miljømessig bærekraftig utvikling.